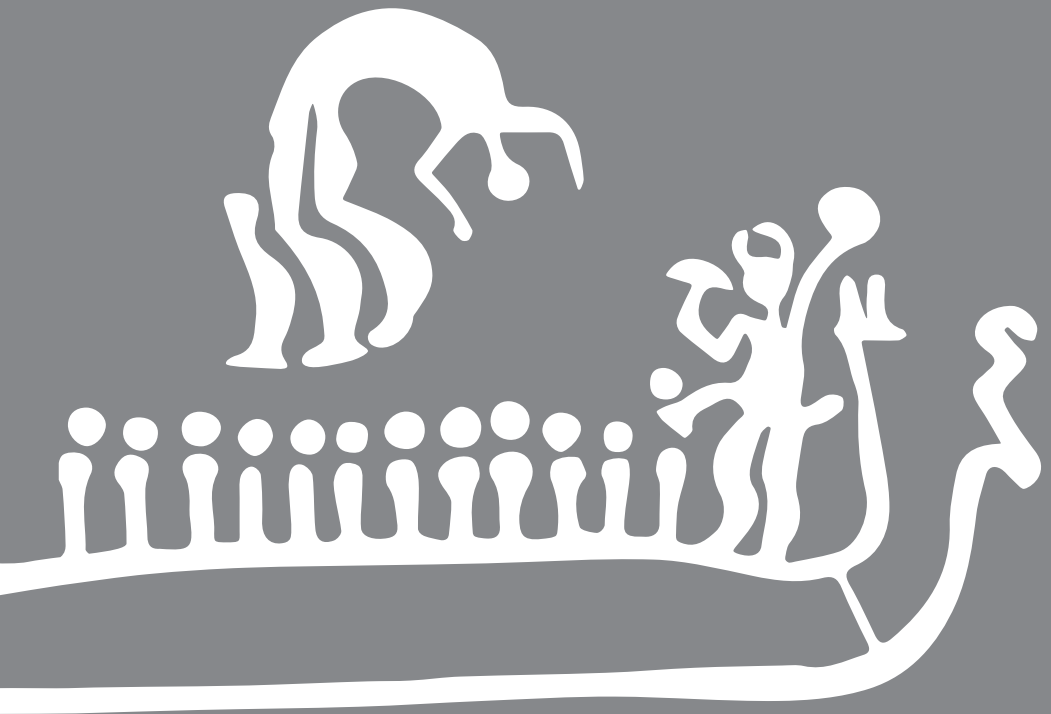

Själens resa

FORNTIDENS TRO I NYTT LJUS

TORBJÖRN SKÅNBERG

Själens resa

FORNTIDENS TRO I NYTT LJUS

Själens resa

FORNTIDENS TRO I NYTT LJUS

TORBJÖRN SKÅNBERG

Förlagshuset Siljans Måsar
www.siljansmasar.com

ISBN 978-91-88939-12-8

© Torbjörn Skånberg, 2019
Materialet i denna bok är skyddat enligt upphovsrättslagen.

Grafisk form: Gabriella Brantdahl
www.gabriellabrantdahl.se

Tryck: Jelgavas Tipografija, 2019
www.jt.lv

Innehållsförteckning

Inledning	7
1. Tron på själavandring och schamanism.....	11
2. Gammeuropa med kvinnliga gudar	28
3. Gravar riktade mot vatten	44
4. Gammeuropa går under, indoeuropéerna kommer	63
5. Naturens ordning krävde blodiga offer	74
6. "Riktiga" skepp för själen mot solen	91
7. Hällristningar visar naturens ordning	107
8. Offer och blodiga ceremonier	128
9. Oden blir mer krigisk	155
10. Den forntida religionen	175
11. Religionens uppgift	193
12. Kristendomen växer fram.....	202
13. Spåren efter forntiden i kristen tid.....	221
14. Religionen, makten och döden	235
15. Framtiden	247
16. Vårt behov av andlighet.....	260
17. Slutsatser	278
18. Litteraturreferenser	285
19. Figurer.....	289

VAD TRODDE MÄNNISKORNA på förr, människorna som levde i vår forntid? Trodde de på gudar likt Oden och Tor eller hade de andra gudar? Varför lade forntidens människor mängder av resurser på att uppföra dessa gigantiska stengravar; vad var det som gjorde att de ansåg det vara värt all möda? Vad var det de visste, men som vi inte vet?

Dessa och liknande frågor har jag ofta ställt mig när jag stöter på forntidens monumentala gravar, även under den tid då jag studerade arkeologi. Det var först när jag tog fram underlaget till min masteruppsats som jag började inse att det finns en speciell tanke bakom hur gravarna är konstruerade. Jag har också ofta hört kommentarer att vi inte kan veta något om vad människorna trodde på för flera tusen år sedan, eftersom kunskapen om dessa människor anses vara borta för länge sedan. Enligt viss expertis får vi nöja oss med att enbart beskriva deras lämningar. Men jag anser att det går, just genom att beskriva lämningarna och se om det finns några specifika egenskaper. När man väl funnit något som tycks vara gemensamt för många lämningar kan man, enligt min mening, komma fram till vissa slutsatser. Det är också så jag har arbetat. Jag har utgått från vissa specifika kännetecken och därefter ställt upp en teori och sett om den kan passa in som en förklaring, en hypotes som kan förklara varför man gjort som man gjort. Det jag lägger fram i detta verk är alltså inte teorier som är helt tagna ur luften, utan något som kan sägas vara förankrat i spåren efter forntidens människor. Teorierna som presenteras kan därför även användas som någon form av manual för hur man skall förstå de forntida lämningarna.

Skall man försöka förstå forntidens människor, varför de gjorde sina hällmålningar eller varför de byggde dessa enorma megalitgravar, måste man försöka tänka som dem. Den moderna människan är alldeles för rationell. Vi tror inte längre på andar eller andra överkliga väsen, allt sedan vetenskapen och upplysningens tidevarv. Men det är just det som behövs, man måste börja tänka på ett

annat sätt. Jag har genom att förutsätta att människorna trodde på en själ och att den reste vidare efter döden, kunnat få fram rimliga förklaringar till varför gravarna var byggda på ett visst sätt. Bitarna faller liksom på plats. Ta exempelvis hällristningen i Askim, som presenteras i detta verk, där mina teorier tycks kunna förklara samtliga figurer som ristats in på hällen, något som är unikt i sig. Ristningen blir på så sätt en sammanhållen berättelse, vilket borde tala för att teorierna inte är långt från sanningen.

Varför skall man då undersöka vad forntidens människor trodde på? Varför lägger jag ner så mycket möda på att skriva den här boken? Jo, jag menar att när vi väl förstår forntidens folk och vad de ansåg vara väsentligt, då kan vi jämföra det med vad vi själva vet och vad vi anser vara väsentligt. Vi kan då se oss själva i ljuset av mänsklighetens utveckling, och fundera över varifrån vi kommer och vart vi är på väg. Har vi kommit längre än forntidens människor eller har vi tappat fokus på det väsentliga? Det är speciellt intressant i dessa tider då mänskligheten för första gången i historien börjar avsäga sig tron på en religion. Vi har exempelvis ersatt gudar med kändisar. Strävan efter berömmelse, makt och pengar blir allt mer tydlig för alla människor, något som borde göra att alla varningsklockor börjar ringa. Hoten inför framtiden är många, till stor del orsakade av oss själva och vår kortsiktiga livsstil. Vi borde därför stanna upp och tänka efter, innan det är för sent. Framtiden tycks vara mer hotfull än på länge. Därför har jag även lagt till ett kapitel om den.

Ett intressant resultat av den här studien är samstämmigheten med olika tiders uppfattning om gravar, gudar och ceremonier. Det tycks, om man skall tolka spåren efter dessa människor på det sätt jag gör, att jägarna, bönderna och även vikingarna har haft liknande uppfattningar om sin omvärld under flera tusentals år. De hade ungefär samma gudar, samma behov av att offra till dessa gudar och anlade även gravar med liknande funktion, trots att gravarna var olika konstruerade. Synen på ett liv efter döden tycks ha varit densamma under hela forntiden. Vissa gudar har behållits ända från den äldsta tiden, andra har tillkommit efter hand, några har fått sin gestaltning något förändrad under tiden. Men faktum tycks kvarstå; våra forntida trosuppfattningar tycks i stort sett ha varit oförändrade genom årtusenden.

Det är tydligt att forntidens folk trodde på andar och att själen levde vidare efter döden. Det gör inte vi, för vi anser oss veta att sådana fenomen inte finns. De trodde att de levde på jorden men även på andra sidan, i andevärlden, och man trodde också att man levde flera gånger, man trodde på själavandring. Finns det ett liv efter döden och är det så vårt liv på jorden skall uppfattas, som ett av flera tillfälliga besök? Jag vill med den här boken lyfta fram att forntidens uppfattning inte behöver vara fel. Kristendomen lär oss en variant på detta tema, att den rättfärdige människan kan komma åter till ett evigt liv här på jorden, men först på den yttersta dagen.

Vilka kunskaper gjorde vi oss av med då vi blev kristna? Kristendomens tankar och värderingar är något vi levt med under två tusen år, varför vårt sätt att tänka i stort sett varit bestämt av kyrkan. Under det senaste seklet har den upplysta människan till och med av sagt sig tron på en högre makt. Man kan verkligen börja undra om den moderna människan är på rätt väg eller om vi bör lära oss mer av historien. Den här boken har som ambition att visa att människan behöver en tro, en tro på ett högre ideal. Det är också något som kännetecknat forntidens folk, man hyste vördnad för något som ansågs vara bättre än människan själv.

Det är intressant att notera att samhällen utan en religion har urartat till samhällen där våld och egoism tagit över. Historien har visat att dessa samhällen går under. Kommer detta också att gälla oss, då vi inte längre har fokus på någon religion? För att förhindra en liknande utveckling krävs tydliga levnadsregler, där människan visar större hänsyn för andra och där egoism och självförhårligande motarbetas. Vi bör inrikta oss på att leva enkelt, göra gott och hjälpa andra människor. Alla har vi en gemensam uppgift, att hela tiden göra världen bättre. Vi behöver ideal och en vision om ett bättre liv, något som vi alla bör sträva efter. Mänskligheten, så här fem i tolv, måste ta sig i kragen och utrota våld och rovdriften av vår planet. Vi måste därför börja reflektera över det sätt vi lever på och lära oss av forntidens folk hur de exempelvis respekterade naturen, om vi överhuvudtaget skall ha en framtid.

Det är också tydligt att människan är densamma om man jämför stenåldersmänniskan med den moderna människan. Intelletet är detsamma, vi har inte utvecklats på något avgörande sätt genom årtusendena. Vi har större kun-

skaper och vi har det bättre materiellt, men vårt inre, våra mänskliga egenskaper, har inte förändrats. Ta exempelvis hällmålningen i Tumlhed från tiden 4500 f.Kr., den är avancerad även för en modern betraktare, den visar prov på ett fritt tänkande med ett djupt innehåll. Vi har troligen minskat vår känslighet, vår förmåga att tolka naturen och vår omvärld i jämförelse med forntidsmänniskan. Ovissheten inför framtiden och de utmaningar vi står inför kräver att vi ökar våra intuitiva och andliga kunskaper. Vi måste åter lära oss de kunskaper människan en gång hade, något som den här boken kan hjälpa till med.

Denna resa in i historiens dimma börjar under den tid då människan levde som jägare, tiden som benämns den äldre stenåldern, eller *mesolitikum*, en period som sträcker sig från 10 000 till 4000 f.Kr.

Genom att studera lämningarna efter forntidens folk har författaren Torbjörn Skånberg fått fram nya förklaringar till varför deras gravar var konstruerade på ett visst sätt, hur de förklarade årtiderna och hur de såg på livet efter döden. Författaren för även fram en teori som kan förklara många hällmålningar och hällristningar.

Den allra äldsta nordiska gudinnan har sin motsvarighet hos andra jägarfolk i Europa. Forntidens folk hade kontakter med övriga Europa, exempel på detta visas dels genom tidiga fynd av föremål och dels genom modern DNA-teknik som bevisar att invandring har ägt rum, där idéer och kunskap överförts till nordborna från centraleuropéerna.

Författaren undersöker även kristendomens tidigaste historia, vilka drivkrafter som låg bakom tillkomsten och vilka de var som drog fördelar av religionen. Vår tid är den första tiden i historien då vi anser oss inte behöva någon religion. Vi behöver dock levnadsregler liknande de som legat till grund för många religioner.

Genom att studera forntiden och jämföra med vår egen tid får man en överblick, ett perspektiv över hur mänskligheten har utvecklats. Syftet med denna bok är att göra forntidens föreställningar tillgängliga, en idévärld som vi kan lära oss en hel del utav, menar författaren.